

ŽENY A VÁLKA

SPOJENÉ Státy nalézají se ve válce. Plány pro mobilizaci velké armády byly vypracovány a co nejdříve dojde k jejich provedení. V době, kdy armáda bude pohotova postavit se na pole válce, dojde k mobilizaci stejné důležité armády v zájmu obrany země — armády žen. Dle vojenských odborníků, každá armáda, má-li být účinnou, musí mít pět schopných dělníků za každým bojovníkem. V Evropě, kde došlo nyní k takovému napětí sil, tato druhá armáda tvořena je ze značné části ženami. Ve Spojených Státech též ženám připadne úkol podílet se na této práci. Z evropských zkušeností můžeme soudit, jaký bude tento úkol amerických žen.

Ženy od nepaněti podílely se ve válce na práci. Pomáhaly od nepaměti svým vlastním statečným ošetřováním svých mužů, synů, bratrů a milenců. Ochotně zaujaly místa opuštěná muži, udebravší se na frontu. Trpělivě snášely všechny útrapy, které přišly s sebou válka. Pečovaly o raněné a nemocné. Stály jak vzlykotné, po té, kdy přecházely se lince válečné a nastal opět nový klid a klid, aby vybudovaly nový život na troskách válkou pokřiveného života starého. Ale nikdy před tím, jako nyní, žena nebyla si vědoma své schopnosti pro službu za liniemi válečnými a nikdy před tím vlády nebyly tak ochotny uznati její užitečnost a její oddanost.

Dlouhý zápas žen za práva naučil je znáti jejich schopnosti a přiměl je, aby dovedly jich plně využívat. Ženy v Evropě svojí odvahou, svým obětí a svojí schopností prokázaly spravedlnost požadavku rovnosti s muži. A ženy ve Spojených Státech jistě nezůstanou v ničem pozadu za svými evropskými sestrami.

Americká národní rada ženská, která má kolem 7.000.000 členek, je již činnou v snaze po zmloubování žen pro užitečnou službu ve válce. Rada tato zvláštní pozornost věnuje práci žen v době válečné. Celá řada jiných ženských organizací pracuje za stejným cílem. Každý stát v Unii má nějakou ženskou organizaci, která vyvíjí již činnost. Práce tato řízena je Národní ligu pro ženskou službu.

Kdo sledoval vývoj událostí v poslední době, přišel k náhledu, že americké ženy jsou připraveny a ochotny vykonati úkol, který bude jim určen. Otázkou je, jaký bude tento úkol a jak bude vykonán. Pro odpověď je nutno obrátiti se do Evropy a věnovati pozornost tomu, jak ženy konaly svůj úkol v posledních třech letech, která uplynula od zahájení války.

Nejdůležitější prací žen ve spojení s válkou je ošetrování nemocných a raněných. Bez tisíců oddaných a schopných ošetřovatelek červeného kříže úkol raněných v bitvách byl by jistě značně těžší, než ukázal se býti. Stejně i ve Spojených Státech ženy jeví ochotu konati práci ošetřovatelek anebo aspoň řídit ambulancí vozů, s kterouž spojeno je mnohé nebezpečí. Jiné jsou ochotny konati práci v kuchyních za bitevních linií. Všechny tyto práce byly konány ženami v Evropě dobře a schopně. Je to jeden z nejdůležitějších úkolů žen ve válce, ale každá žena není schopna je vykonávati.

Tisíce evropských žen je zaměstnáno v pracích méně okázalých, ale za to stejně důležitých. Americké ženy touží po románu a je přirozeno, že nejrady by se věnovaly službě ošetřovatelek. Ale je tu celá řada jiných prací, které musí být konány ženami, až mladá mužná síla národa povolá na bude do zbraní.

Až mladá mužská povolání budou do zbraní, bude třeba, aby ženy zaujaly jejich místa v zemědělství, v továrnách a stříle a v jiných průmyslových podnikcích. V Anglii ženy konaly práci v zemědělství a v továrnách na stříle a zbraně od zahájení války. Osvědčily se dokonale v této práci

a ukázaly se pro ni připraveny. Ostatně válce v Evropě možno viděti, že ženy zaujaly místa mužů ve všech oborech lidské činnosti. Na tisíce žen pracuje v továrnách, kde ženy dříve zaměstnány nebyly. Jiné zaměstnány jsou jako prodávavky, jako konduktorky, jako policistky a vůbec jsou činny v každém možném oboru.

Nikdo doposud neví, jakou úlohu americké ženy budou hráti v této velké válce. Tolik je jisto, že zde nikdy nebude se jeviti taková potřeba ženské práce jako v Evropě, ale i kdyby tomu tak bylo, americká žena byla by schopna využívat zkušenosti svých sester v zámorí. Je tu otázka mzdy a délky doby pracovní, ku příkladu. V Anglii před zavedením povinné služby vojenské mužů a nevolnosti díval se na to, jak ženy zaujmou místa, která před tím vyhradně určena byla mužům. Měli za to, že zavedení ženské práce bude znamenati lacinnou práci. Po zavedení svobodného zápasu za zlepsení mzdy zavedením ženské práce za marny. Angličané byli ochotni bojovati za svoji zemi, zemřít za ni, bylo-li by třeba, ale nebyli ochotni po skončení války znovu započít zápas za práva dělníků.

Ale tyto obavy patří již minulosti. Anglické ženy pochopily situaci a trvaly na žádosti, aby za stejnou práci dostaly se jim stejný plat jako mužům. V mnohých případech se jim toho podařilo docílit. Ženy zřídily si organizace a dokázaly, že nepoškodí v ničem výsledky zápasu dělníků za uznání jejich práv.

V Berlíně a v Londýně ženy jsou zaměstnány jako konduktorky a říditelky na pouličních kurkách. Francie otevřela své technické školy ženám. Nemí jediné země evropské, nalézající se ve válce, kde by ženy neujaly se břemena, jež do doby války neseho bylo mužů. I v těch nejtěžších povoláních jsou ženy zaměstnány a osvědčují se. V Německu, Francii, Itálii, Rusku a do značné míry i v Anglii a jiných zemích zemědělství dnes nalézá se většinou v rukou žen.

Ve Spojených Státech sotva bude velká poptávka po ženské práci v průmyslových podnikcích, ale potřeba jejich práce v zemědělství jeví se již nyní. Otázka zvláštní zájmu je jednou z nejdůležitějších, které Amerika musí řešiti. Každý akor dobré pudy musí býti vzdělán. Ženské organizace v Americe uvědomují si, že bude to první a jeden z nejdůležitějších úkolů žen a pracují již v tomto směru.

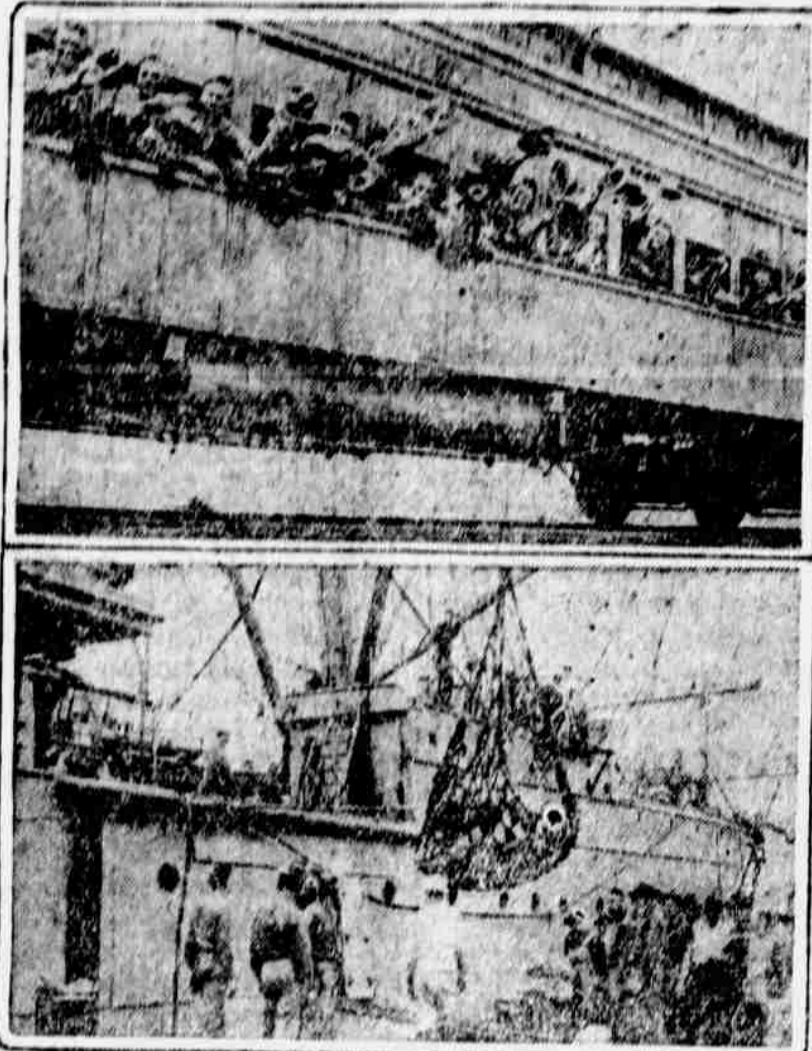
V Německu zdá se úkol žen nejtěžším. Téměř všichni muži povoláni byli do služby válečné a doma zůstaly jenom ženy a děti, na které spadlo celé břemeno vyživování národa. Zde organizace pro ženskou službu ale vykonaly práci divy. Tyto organizace nejenom pečovaly o to, aby ženy ochotně ujmuly se práce v zemědělství, ale zároveň zahájily rozvětvenou kampaň za účelem šetření s potravinami a využitkování jich v plné míře. Tato kampaň zachránila Německo před hladem.

Musíme pamatovati také, že úkol žen nebude skončen, až obnověn bude mír a velké armády vojáků vrátí se do svých domovů. Na ženu spadne značná část břemena znovuhodování.

Americká žena nepozná hrůzy války. Téměř všechny ženy evropské nebudou nuceny snášeti tak strašlivá utrpení jako ženy v Belgii, Srbsku, v severní Francii, v Polsku a v jiných zemích, přes které přechal se války krok. Nebude viděti zničené a vypleněné domovy, nebude viděti násilnosti na svých sestřích a dětech. Všechno nasvědčuje tomu, že nepozná takového nedostatku potravin, jaký zavládl v bitvách zemích evropských. Všichni touží po tom, abychom byli nehraněni hrůz, které jsou dnes údělem mnohých evropských zemí. Ale přes to všichni musíme napnouti svoje síly, abychom byli schopni vykonati úkol, který v této válce nám připadne.

Musíme pamatovati, že podílíme se na zápasu za svobodu lidstva, že bojujeme za to, aby svět

AMERIČTÍ MARINÁCI NA CESTĚ DO FRANCIE.

Photos by U. S. Marine Corps Publicity Bureau

Americké sbory marinářů, které pravidelně bojují nejdříve, poslány byly do Francie. Naše obrázky byly zhotoveny, když tyto marináři mířili se na cestě do přístaviště "někde v Americe" a při nakládání potřeb na loď.

byl bezpečnějším pro demokracii a že vítězstvím, docílením na evropských bojových, zajištěním budou svobody naše. Zápas tento dotýká se nás více, než se všeobecně má za to. Svobody naší země byly vážně ohroženy a z toho důvodu Spojené Státy vstupují do války.

Je třeba, aby probuzen byl mezi námi pravý vlastenecký cit, který by nás nutil k přinášení těch největších obětí ochotně. Musíme si uvědomiti, že podílíme se na zápasu za velké ideje a že vítězství — spojeneckých zbraní v této válce bude znamenati zajištění míru trvalého, po kterém všichni toužíme. Žádná žena nepřeje si války. Pro ni válka znamená utrpení největší. Žena ve válce nejvíce trpí, neboť válka běží jí muž, syn, bratr a milence. Může ale svým přičiněním zlepšiti úděl pokolení budoucích. Vykoná-li svoji povinnost v této válce a přispěje-li svojí prací k vítězství věci spravedlivé, zajistí klid a štěstí pro příští pokolení.

RUSKO VYVSTÁVÁ ZE ZMATKU.

Generál Alexejev, jenž po značně dlouhou dobu byl náčelníkem národního generálního štábu, vystihl dobře ruskou situaci slovy: "Tolik nových myšlenek náhle bylo smetáno do mysli ruského vojáka, že nebyl schopen učiniti si vlastního úsudku." Totéž platí o širokých vrstvách lidových v Rusku. Tolik nových myšlenek náhle přinesla ruská revoluce, že zanechala jenom zmatek v myšlích lidu. Události tak rychle následovaly za sebou a tak mnoho vyrostlo

ze se různými pověstí, že ruský lid z chaosu ani nepocházel. Každý den přinesl něco nového. Každý den měl v sobě překvapení. Ruský lid po několik týdnů nevěděl, pod jakou formou vlády zítra bude žiti.

Po studitém útlaku přicházela jedním sensem za druhou, lidu bylo oznámeno, že zbaven byl pout poroby a že je pádem svých osudů. Tento náhlý velký stupeň svobody způsobil zmatek. Rusové nevěděli, co politická svoboda znamená. Ve chvíli zmatku naskloubili každému výkladu, poslouchali ty i ony názory a nenalézali ze všeho spolehlivého východiska. Mysli jejich uvedena byla ve zmatek. Tohoto stavu použito bylo různými nesvědomitými agitátory, nepřáteli veřejného pořádku a lidmi toužícími zužítkovati chvíli té ve vlastní prospěch. Tito začali lovit v těchto kalných vodách a důsledkem toho byla disorganizace vnitřního ruského života i ruské armády.

Ale ruský národ poněkud vychází z tohoto zmatku. Disciplína v armádě z větší části byla obnovena a pokoj vrať se do vnitřních provincií. Rusové počínají chápati, co vlastně politická svoboda znamená. Rusové z počátku spojovní válku s carem. Když bylo jim sděleno, že car byl sesazen a že ve válce bude se pokračovati, nemohli toho pochopiti. "Proč pokračuje se ve válce, není-li car?" ptali se prosti ruští venkované. Nedovedli pochopiti, že jejich svobody jsou ohroženy a že vítězstvím ve válce mohou býti učiněny trvalými.

Pronoštěti agitátory šli mezi lid

a prohlásovali: "My chceme zastavit válku s Němci také. Spojení naší ale nám nedovolí, aby spota zastavili válku." Válka pro ruského člověka znamená značné oběti a tu je přirozeno, že jeho mysl obrátila se proti spojencům. Ale brzy se vyskytli dobrovolní poučovací lidé, kteří snažili se mu vysvětliti, co je hlavním účelem tohoto krvavého zápasu. Pověděli lidu, že odstranění cara umožní vítězství ruským armádám a že toto vítězství znamenati bude rozkvet líbe a návrat blahobytu. Rusové po té přemýšleli a pomalu probírali se ze zmatku, který způsoben byl rychlým vývojem událostí v jejich myšlích.

Ruská mysl je jiná, nežli mysl americká. Rus pojímá každou myšlenku vážně. Je schopen dopustiti se pro myšlenky i sebevraždy. Je v něm mnoho opravdovosti a považuje-li nějakou myšlenku za správnou je ochoten přinesti ji největší oběti. Rus z počátku neměl pravou koncepci o skutečné demokracii. Bylo mu řečeno, že v Rusku nastala vláda demokracie, ale to bylo příliš mnoho, než mohl pochopiti.

Venkované byli rozradostněni, když bylo jim sděleno, že dostane se jim více pozemků. Když pak rozhlásili se pověst, že k rozdělení pozemků dojde až po skončení války, lid náležal na to, aby válka byla skončena. K čemu válčiti, když není cara a když Němci jsou ochotni zastavit boj? Takové otázky kladli venkované a nedovedli pochopiti, že je nutno pokračovati ve válce, aby mohlo býti provedeno rozdělení pozemků a aby vláda lidu se udržela.

Ale v posledním měsíci došlo k obdivuhodnému převratu v myšlích lidu. Nikde nebyl by takový převrat možný, než na Rusi, kde je lid většinou prostý a nezkažený. Venkované ústy svých zástupců vyslovili se pro pokračování ve válce a slibili veškerou svou pomoc při zásobování vojska. Pochopili, že jejich blahobyt v budoucnosti je podmíněn vítězstvím v této válce.

Těžší bylo provésti převrat v myšlích vojáků. Mezi venkovskými vojáky, kteří nikdy neslyšeli o socialistických doktrínách, ocitli se dělníci z měst, kteří přiklonili se k socialismu. Tito městští lidé počali mluvit o vládě kapitalistů a o různých jiných věcech, kterým venkovský voják nerozuměl, ale které snažil se pochopiti. Venkován věděl, že pořádek není takový, jaký by měl býti, že jedním vede se lépe a druhým hůře a že by bylo dobrou věcí, kdyby došlo k nějakému lepšímu uspořádání světa. Socialisté prohlášovali, že jedná se o válku kapitalistů a nikoliv o válku lidu a tento prostý ruský venkován, ku kterému nikdo nepřišel, aby naznačil mu pravé účely této války, ponechával tomu věřit. A to je příčina, proč jeví se v ruské armádě neochota k zahájení bojů znovu a proč rázeň byla tak uvolněna.

Ale i v této věci nastal obrát. — Kerenský, ministr války, statečně obráncem dělníků a potlačenoého lidu, je znalcem ruské duše. Věděl

dobře, že ruský voják dá se podníti k znovuzahájení války, ale že musí mu býti náležitě vysvětleno, proč válka je vedena. Věděl dobře, sám socialista, jak socialistické nauky mohou vyvolati zmatek v prostých myšlích lidu, jsou-li u ženy lidmi, kteří sami nemají o nich správného pojetí a vykládají si je podle svého prostého rozumu.

Odebral se na frontu a zahájil práci obrozování. Nebyl to úkol snadný. Bylo nutno do zmatku vrhnouti jasnou myšlenku. Bylo nutno představití před oči ruského vojáka důsledky zanechání války. Kerenský nadšeně chopil se velkého tohoto úkolu a provedl jej uspokojivě. Slova Kerenského měla velikou váhu. Prostý ruský voják, který věděl, že Kerenský je přítelem jeho a jemu podobných, přišel k náhledu, že v slovech jeho je pravda. Obnovil boj a docílil úspěchů.

Ruská armáda byla znovuzrozena. První její úspěchy mohou býti předzvěstí velkých úspěchů dalších. Prostá mysl ruských venkovánů získána byla pro myšlenku, že v této válce nutno je docílití vítězství nad Němcem, má-li země jeho zůstati svobodnou a má-li býti šťastnou. Úpjal se k této myšlence, jež byla jasným paprskem ve zmatku. Obrození ruských armád bude mít v důsledku i ozdravení ruského vnitřního života a velký přerod po revoluci může býti proveden ještě v průběhu války. Co v jiných zemích bylo by nemožným úkolem a snad i nemožností, v Rusku je možností. Je tu opravdovost a tou dají se vykonati zázraky.

MONASTÝREKÁ CESTA.

Historii Maceдонie dnes je historie monastýrské cesty. Podél této cesty Alexandr, Xerxes a Galerius jednou vedli svoje legie. — Byla spojovací prostředkem Adriaticku s mořem Egejským od té doby, kdy zahájeno bylo psaní historie.

Po celá staletí pohybovaly se po této cestě vozy, tažené volskými potahy, skupiny venkovánů a žen, resoucíh na bedrech těžké náklady anebo karavany obchodníků, vezonících své zboží na oslech. Srbové a Bulhaři po této cestě postupovali k Soluni. Cesta užívána byla sedláky stejně jako bojovníky.

Dnes ku této pozovám, taženým volskými potahy, přibýly automobily, na nichž nalézají se vojenští důstojníci. Není postřejšího obrazu, než jaký poskytuje tato cesta. K malebným obkolem venkovánů přibýly uniformní kosmopolitního vojska, shromážděného na Balkáně. Mezi Srby, Bulhary, Albánci, Turky a jinými příslušníky pohybuji se vojenské trupy a kolem nich rychle míhne se vojenský automobil. Senegalští vojáci, nejčernější ze všech černých lidí, pochodují po této cestě. Turecký fex možno spatřiti podle nich. Indonéští vojáci ve svých zvláštních uniformách přispívají k pestrosti obrazu stejně jako domorodci z Madagaskaru a Marokani. Nikde ve světě není snad tak pestrého shromáždění jako na této monastýrské cestě.

A nad ní seletí aeroplany. Země duní pod rachotem kol těžkých děl a voznic. Vozy se střílívem jsou po této cestě posílány stejně jako povozy s francouzskými ošetřovatečkami. Cesta mezi Soluní a Monastýrem je nyní velmi plně zaměstnána. Je na ní stále živo, tak živo, jako nebylo tu za mnoho posledních let. Monastýr tvoří konečnou stanicí pro spojení. Druhým terminálem je Solun, kde vysoká Bílá Věž naznačuje, že město toto dlouho nalézalo se pod tureckým panstvím.

"Jak jsem ráda," píše pí. Kateřina Fritsová, 5526 Broadway, Chicago, Ill., "že jsem opětně zdravá, žáné následovní obdávě více; mohu jisti všecko. Těšila se opětně zdraví a cítím se silnou. Závše toto mám ve děkovat Dr. Peter Fahrney & Sons Co., Chicago, Ill. — Advertisement

BRAZILIE BUDE POMÁHATI LODSTVU SPOJENÝCH STÁTŮ.

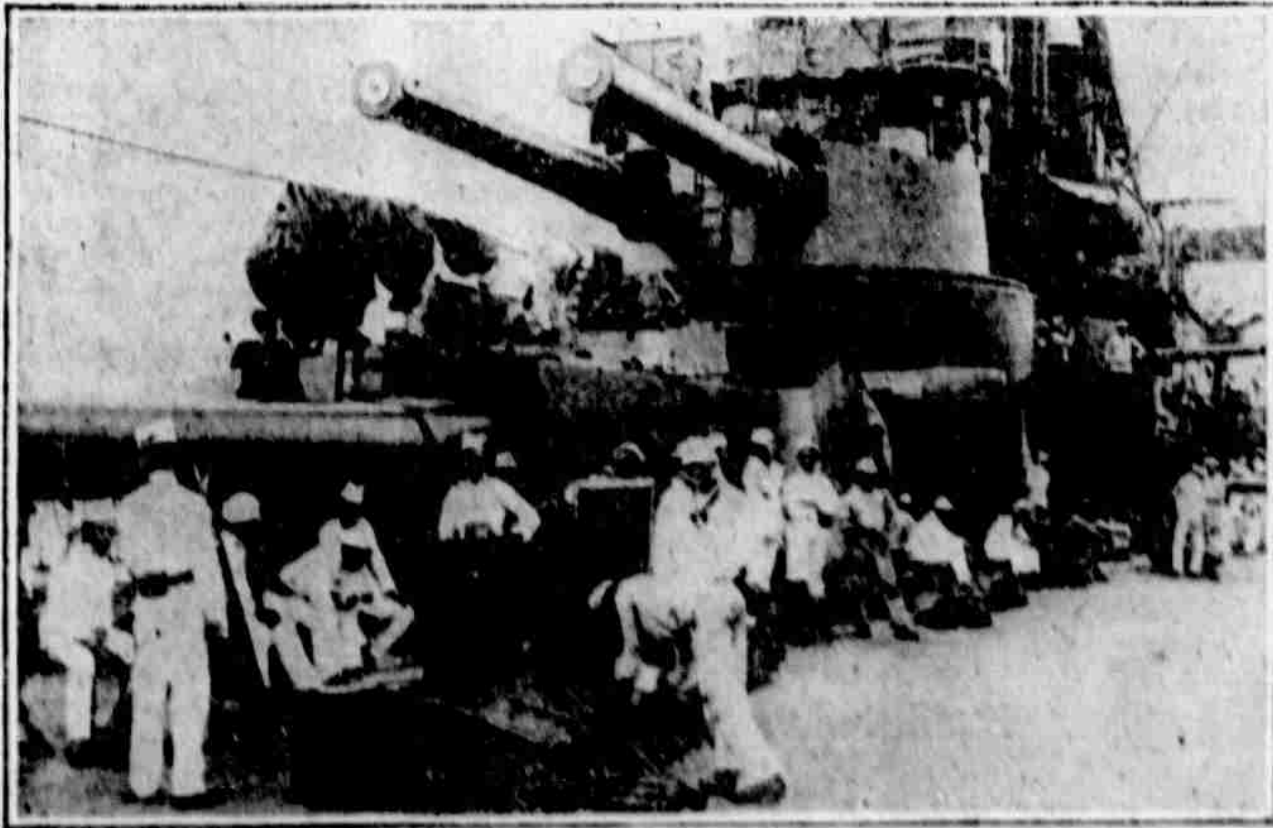

Photo by American Press Association

Ačkoliv formálně Německu doposud válku neprohlásila, Brazílie, třetí největší republika na světě zavázala se obstarávati patrolu Atlantického pobřeží a tak spolupracovati s loďstvem Spojených Států. Na obrázku našem spatřujeme scénu na palubě moderního brazilského dreadnaughtu, Minas Gerais, 19.000 tunů-h.